

Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines
T.a.v. de heer R. Rietvelt
Greveling 8
9654 PT ANNERVEENSCHekANAAL

Datum : 29 januari 2015
Onze ref : V-16099
Uw ref :
Onderwerp: Windpark Westeinde

Advocaat: **mr. J. Veltman**

Geachte heer Rietvelt,

Hierbij zend ik u in het onderstaande mijn advies over de voorgenomen vernieuwing van het windpark Westeinde.

Dit park is indertijd grotendeels gebouwd in afwijking van de verleende vergunning. De vraag is daardoor in hoeverre dit gevolgen moet hebben voor de vergunning die burgemeester en wethouders van Hollands Kroon recent hebben verleend voor de vernieuwing van het windpark en waartegen Gedeputeerde Staten inmiddels bezwaar hebben gemaakt. Een tweede vraag is of de ligging nabij een hoge druk gasleiding in de weg kan staan aan vergunningverlening. Beide vragen komen hierna aan de orde.

1. De afwijking van de vergunning

Burgemeester en wethouders van (toen nog) Anna Paulowna hebben voor de bouw van dit windpark vergunning verleend op 21 mei 2002. Toen de vergunninghouder, Windpark Westeinde BV, in november 2004 van start ging met de bouw, legde de gemeentelijke toezichthouder al snel een bouwstop op wegens bouwen in afwijking van de vergunning. Blijkens het rapport van de bouwstop d.d. 25 november 2004 werd gebouwd in afwijking van de bij de vergunning behorende tekening: de afstand van een van de turbines tot de Grasweg bedroeg ca. 275 meter in plaats van de vergunde 300 meter.

Vervolgens ontstond discussie over de vraag wat de afwijkingen van het windpark precies waren ten opzichte van de verleende vergunning. Bij de stukken bevindt zich een schema, waarin per turbine drie afstanden zijn aangegeven ten opzichte van de weg en ten opzichte van de naastgelegen turbine, te weten (1) de werkelijke afstand (na bouwen), de afstand zoals voorgeschreven op de bij de vergunning behorende tekening van 21 mei 2002 en de

afstand zoals aangegeven op een tekening van 1 juni 2004 (wat de status van deze laatste tekening is, blijkt niet uit het schema). Het verschil tussen de werkelijke afstanden en de vergunde afstanden – maar ook de verschillen met de tekening van 1 juni 2004 – bedraagt met uitzondering van turbine 1 (vele) tientallen meters, tot een maximum van 78 meter.

Een dergelijke afwijking van de bouwvergunning is substantieel en is daarom niet toelaatbaar, althans niet zonder dat daarvoor een nieuwe aanvraag wordt ingediend en daarop positief wordt beslist.

Voor dit standpunt valt steun te vinden in de zeer recente uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 14 januari 2014 over de windturbine aan de Grote Sloot 158 te Sint Maartensbrug (te vinden op rechtspraak.nl onder nummer: ECLI:NL:RVS:2015:8). In deze zaak weigerden burgemeester en wethouders van Schagen handhavend op te treden tegen de eigenaar van een windturbine die in 2005 in afwijking van de vergunning was gebouwd. De turbine was op een afstand van 17 meter van de vergunde locatie gebouwd. De Afdeling oordeelt hierover dat dit 'geen overtreding van geringe aard en ernst is' en dat daarom handhavend optreden geboden is. Overigens heeft op die zelfde dag de Afdeling in een andere uitspraak (ECLI:NL:RVS:2015:20) geoordeeld dat Gedeputeerde Staten terecht een verklaring van geen bezwaar voor deze turbine hebben geweigerd. Het bestuur hoefde met andere woorden niet mee te werken aan legalisatie van de afwijking.

Hoewel Burgemeester en Wethouders van Anna Paulowna zich ervan bewust waren dat in afwijking van de vergunning werd gebouwd, hebben zij er bewust van afgezien om hiertegen handhavend op te treden. De reden daarvoor was enerzijds dat de omwonenden akkoord waren met de afwijking en anderzijds dat burgemeester en wethouders vreesden dat een nieuwe vergunning waarmee de afwijking zou worden gelegaliseerd, niet verleend kon worden. In een memo van de gemeente Hollands Kroon wordt opgemerkt dat alle belanghebbenden zijn benaderd met het verzoek om een verklaring van geen bezwaar te tekenen. Naar ik begreep geldt dit evenwel niet voor alle belanghebbende omwonenden en evenmin voor Gastransport Services (wier bezwaar hierna nog aan de orde komt). De huidige situatie is derhalve illegaal, maar wordt gedoogd.

2. De consequenties van de huidige illegale situatie voor de vergunningverlening

De vraag is vervolgens wat de illegale aanwezigheid van de turbines betekent voor de nieuw verleende vergunning. Voor zover de turbines passen in het geldende bestemmingsplan kan voor de vervanging in beginsel vergunning worden verleend. Voor zover evenwel de bestaande locaties niet positief zijn bestemd voor de plaatsing van windturbines, is dat niet het geval. Dan zal eerst het bestemmingsplan moeten worden gewijzigd. Een punt van aandacht is hierbij de overdraai van de windturbines op de agrarische percelen van derden. De turbines liggen op tien meter afstand hiervan, zodat gelet op de wicklengte van 26 meter sprake is van een forse overdraai. Deze zijn ook niet civielrechtelijk toegestaan door middel

van de vestiging van erfdienstbaarheden. Voor zover van overdraai sprake is, kan geen nieuwe vergunning worden verleend. Dat kan pas, nadat eerst de betrokken percelen voor deze overdraai positief worden bestemd¹. In zoverre kunnen burgemeester en wethouders geen omgevingsvergunning verlenen voor de vernieuwing van het park.

Een dergelijke wijziging moet in overeenstemming zijn met het vereiste van een goede ruimtelijke ordening en passen in het provinciale ruimtelijk beleid zoals vastgelegd in de provinciale ruimtelijke verordening en de structuurvisie. Dat laatste is alvast niet het geval voor zover het gaat om het nieuwe provinciale beleid dat dit jaar in werking treedt. De locatie van het windpark is namelijk niet aangewezen als gebied waar in het kader van het provinciale beleid Herstructurering Windturbines opschaling van windparken mag plaatsvinden. Het ligt alleen al daarom niet in de rede dat het provinciebestuur nog planologische medewerking verleent aan een wijziging van het bestemmingsplan om alsnog de windturbines te legaliseren (voor zover dat nodig is), dit mede gelet op de houding die gedeputeerde staten innamen rond het geschil over de illegale windturbine aan de Grote Sloot 158 te Sint Maartensbrug.

3. De consequenties van de ligging van de gasleiding

Gastransport Services (hierna: Gastransport) heeft indertijd verzuimd om bezwaar te maken tegen de bouwvergunning. Wel heeft Gastransport medio 2003 schriftelijk aan de vergunninghouder en het gemeentebestuur kenbaar gemaakt dat het windpark uitgaande van het Handboek Risicozonering Windturbines op een te korte afstand, te weten ca. 30 meter, komt te liggen van de aanwezige gastransportleidingen en dat dit leidt tot 'een onacceptabele toename van het risico voor de leidingen'.

Terzijde merk ik op dat op dat moment Burgemeester en Wethouders eenvoudig de vergunning hadden kunnen intrekken. Er was immers nog geen gebruik van gemaakt en de toenmalige bouwverordening gaf de bevoegdheid om een bouwvergunning in te trekken als daar binnen zes maanden na verlening nog geen gebruik van was gemaakt. De waarschuwende brief van Gastransport zou een goede reden zijn geweest om van deze bevoegdheid gebruik te maken. Gezien de daarin geschetste risico's bevreemdt het dat burgemeester en wethouders stil bleven zitten.

In een brief van 23 juni 2004 heeft Gastransport die risico's nader beschreven op basis van onderzoek door Geodelft. Die concludeerde dat bij mastbreuk de indringdiepte van de gondel (met een gewicht van 22,5 ton) 6,5 meter bedraagt. De gasleidingen liggen op een diepte van ca. 1,5 meter. Een mastbreuk of ander incident met de turbine zou volgens de

¹ Vgl. bijvoorbeeld het ontwerp-rijksinpassingsplan Windpark Wieringermeer, waarin de (vooral) agrarische percelen waar overdraai plaatsvindt, daarvoor mede worden bestemd: zie blz. 102 e.v. van de plantoelichting, zie bijvoorbeeld artikel 4 van de planregels.

heer Stallenberg van Gastransport kunnen leiden tot grote economische schade, tot brand als gevolg van gaslekkages en tot slachtoffers onder passanten.

Het Activiteitenbesluit bepaalt in artikel 3.15a, lid 2, dat het risico dat iemand in het buitengebied waar alleen zogenoemde 'beperkt kwetsbare objecten' (zoals verspreid liggende woningen) zijn, slachtoffer wordt van een mastbreuk of een vallende wiek per jaar niet meer mag zijn 1 op de 100.000. De Regionale Uitvoeringsdienst heeft geconcludeerd dat aan die norm wordt voldaan. Die conclusie is voor twijfel vatbaar. Zo lijkt geen rekening te zijn gehouden met het gegeven dat bij verschillende turbines meerdere hoge drukgasleidingen naast elkaar aanwezig zijn (alle binnen de hierna nog te bespreken high impact zone), terwijl evenmin in de risicobeoordeling is verdisconteerd dat het hier niet om één, maar om zeven turbines gaat. De risicobeoordeling heeft bovendien alleen betrekking op het risico voor personen en niet op het risico op schade aan leidingen. Uit de van u ontvangen 'Actiekaart 1: aardgas' blijkt dat als zich ten gevolge van een mastbreuk of vallende wiek een zogenoemde guillotinebreuk in de gasleiding voordoet, binnen een zone van 250 meter rond de plaats van deze breuk sprake is van 'een hoge kas op letaliteit' oftewel dodelijke slachtoffers. Binnen deze afstand liggen verschillende woningen alsmede Rijksweg 9.

Ik merk op dat nog zeer recent zich twee incidenten hebben voorgedaan in de provincie Noord-Holland in de vorm van afbrekende wieken (Andijk en Medemblik). De mogelijke risico's hebben dus zeker geen volstrekt hypothetisch karakter en het feit dat de turbines op dit punt zijn beoordeeld en gecertificeerd, biedt zoals de praktijk laat zien geen garantie dat zich geen incidenten zullen voordoen. Ook de omstandigheid dat naar ik begreep de exploitant van het Windpark zich heeft verzekerd tegen dergelijke schade, hoort bij de afweging of dergelijke risico's aanvaardbaar zijn, geen rol te spelen. Er kunnen zich immers situaties voordoen waarin de verzekering geen of onvoldoende dekking biedt (te denken valt aan uitsluitingsclausules, bijvoorbeeld met betrekking tot schade die te wijten is aan bijvoorbeeld achterstallig onderhoud, of aan een maximaal verzekerd bedrag dat onvoldoende blijkt om de schade te dekken).

Om dergelijke risico's zoveel mogelijk toch uit te sluiten wordt een zogenoemde high impact zone vastgesteld. Dit is de zone waarbinnen een vallende wiek of een mastbreuk een 'high impact' kan hebben op de gasleiding. Deze zone wordt berekend door de ashoogte en een/derde van de wieklengte bij elkaar op te tellen. Bij een ashoogte van 50 meter en een wieklengte van 27 meter gaat het dan om de zone die binnen een afstand van 59 meter ligt van de turbines. De gasleiding ligt daar ruimschoots binnen.

Het beleid is er op gericht om geen windturbines op te richten binnen de high impact zone. Indien men zich dit indertijd bij de beoordeling van de aanvraag voor dit windpark had gerealiseerd, had men daarvoor dan ook geen vergunning kunnen verlenen. Vanuit een oogpunt van een goede ruimtelijke ordening en meer in het bijzonder vanuit een oogpunt van het beperken van risico's is hierdoor een zeer onwenselijke situatie ontstaan. Voor zover

er is gebouwd in afwijking van de vergunning zou dit eerder reden moeten zijn om alsnog handhavend op te treden dan om de afwijking(en) van de bouwvergunning te legaliseren.

4. Tot slot

Het gegeven dat de turbines zijn gebouwd binnen de high impact zone rechtvaardigt zonder meer dat de turbines worden wegbestemd door middel van een herziening van het bestemmingsplan (eventueel – maar dat lijkt minder wenselijk gegeven de hiervoor beschreven risico's - kunnen zij dan nog enige tijd in gebruik blijven onder het overgangsrecht). De turbines zijn op deze locatie in strijd met een goede ruimtelijke ordening. Het verlenen van planologische medewerking aan een vernieuwing van dit park is vanuit dit oogpunt niet aanvaardbaar.

Ik concludeer daarom dat de verleende vergunning in bezwaar alsnog herroepen moet worden, in ieder geval voor zover deze vergunning betrekking heeft op turbines die in strijd met het bestemmingsplan aanwezig zijn.

Graag vertrouw ik erop met het voorgaande uw vragen te hebben beantwoord. Voor verder overleg ben ik vanzelfsprekend beschikbaar.

Met vriendelijke griet,

Jan Veltman